



**NEPRIKLAUSOMA PROFSĄJUNGA
VALSTYBĖS ĮMONĖ IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ**

LE Seimo Pirmininkei
Viktoijai Čmilytė-Nielsen

2022- 09 - 14 Nr. 92 -22

LR Ministrei pirmininkei
I. Šimonytei

LR Energetikos Ministrui
D.Kreiviui

Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės Valdybai

VĮ IAE generaliniam direktoriui
A. Kamienui

KOPIJA:
Všį Centrinė projektų valdymo agentūra

VATESI viršininkui
Michailui Demčenkai

DĖL VĮ IAE PARAIŠKOS 2023 m. DARBO UŽMOKESČIO FONDO NUSTATYMO

Valstybės įmonei Ignalinos atominės elektrinės (toliau – darbdavys, Įmonė, IAE) Nepriklausoma profsąjunga (toliau – IAE NP arba profsąjungos) žemiau teikia savo argumentuotus pasiūlymus dėl Įmonės darbuotojų darbo užmokesčio fondo (įskaitant Bazinio atlyginimo peržiūrėjimo fondą) patvirtinimo 2023 metams.

Atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes:

- Nuo 2023 m. sausio 1 d. Lietuvoje planuojama nustatyti mažiausiai 800 - 868 Eurų dydžio minimalią mėnesinę algą (toliau – MMA) (nuo 70 iki 138 Eurų arba iki 16% padidėjimas). Pagal LR darbo kodeksą nustatyti MMA dydžio atlyginimą leidžiamą tik nekvalifikuotą darbą atliekantiems darbuotojams, kurių IAE faktiškai nėra.

- **Metinės infliacijos lygis Lietuvoje rugpjūčio mėn. sudarė daugiau nei 20 %;**
- Vidutinis BA padidėjimas IAE 2022 metais sudarys 10% (4.0 % metinis BA peržiūrėjimo fondas + 6% papildomas BA peržiūrėjimo fondas, patvirtintas vasarą EK);
- Atlyginimai IAE paskutinius 10 metų tendencingai ir nuosekliai nuvertėja ir tampa nekonkurencingas bei nemotyvuoja darbuotojus, kas sąlygoja darbuotojų kaitą
- **Po naujos struktūros diegimo nuo liepos 1 mažiausiai 54 darbuotojai atsisakė tęsti darbo**

santykius su IAE dėl siūlomo atlyginimo ir įmonės skleidžiamos informacijos dėl atlyginimų padidėjimo perspektyvos ir dar nemažai darbuotojų svarsto apie būsimus santykius su IAE.

- Abejotinas atlyginimų palyginimas su virtualia rinką (duomenų palyginimui parinkimas kelią pagrįstas abejonės ir niekaip nesurištas su pareigybių vertinimo metodika, nes metodika nusako pareigybių vertinimo tvarką, o rinkos atlyginimų duomenys tai duomenų parinktis, atlikta paskirto darbuotojo pagal nežinomus kriterijus; be to finansavimas IAE eksploatacijos nutraukimui patvirtintas, o statybos sektorius dėl krizės sustingo).

- Išmontavimo poskyryje atsisakius ilgametės skatinimo schemas, kai darbuotojai per metus už rodyklių įvykdymą mažesniais resursais gaudavo vidutiniškai iki 8% priedą prie algos, šiais metais faktiškai gaus vidutini atlyginimo padidėjimą tik 2% ir mažiau (10% vidutinis metinis atlyginimo padidėjimas – 8% atšaukta skatinimo schema)

- **Nuo 2023 m. išmontavimo darbai, kurių mastas įmonėje ateityje vis augs, pagrinde bus atliekami padidintos radiacinės rizikos aplinkoje.** Jau dabar darbuotojai dirbantys pavojingiausiomis sąlygomis su nukrypimais nuo normalių darbo sąlygų atsisako dirbti užterštose patalpose dėl nemotyvuojančio ir neleidžiančio atstatyti sveikatos priedo 130/260 Eurų neatskaičius mokesčius, bei turint omenyje, kad paskutiniu metu padaugėjo rangovų, kurie nutraukia sutartis sužinoję, kad jiems teks atlikti darbus užterštose patalpose

Profesija, atstovaujanti IAE visų lygių darbuotojus, primygtinai prašo atsakingai pažiūrėti į 2023 metų atlyginimo fondo padidinimo dydžio nustatymą ir numatyti, kad 2023 metais:

1. **Būtų numatytas mažiausiai dvigubas padidėjimas priedo už darbą pavojingos sąlygom iki 260/520 Eurų, taip motyvuojant darbuotojus atlikti darbus išmontuojant labiausiai užterštą reaktoriaus pastato įrangą bei tvarkant susidarancias radioaktyviausias atliekas.**

2. **Numatyti atlyginimo režimų peržiūrėjimą 2023 metų pradžioje atsižvelgiant į planuojama MMA padidėjimą nuo 2023 metų mažiausiai 10 % iki 800 Eurų (2022 metų pradžioje MMA jau padidėjo beveik 14%.**

3. **Numatyti nemažiau nei 16 % BA peržiūrėjimo fondo dydį (dabar jis yra 4%) taip iš dalies kompensuojant metinę infliacija ir stabdant atlyginimų IAE nuvertėjimą.**

Sparčiai vykstant pokyčiams Lietuvos bei Europos darbo rinkoje, vis aktualesnė tampa įvairių (įskaitant darbininkų) kategorijų darbuotojų pritraukimas ir jų išlaikymas., konkurencingas darbo užmokesčio dydis, kuomet darbuotojai, atliekantys panašų darbą, už savo darbą gauna ir panašų bazinį atlygį, įgauna ypatingą svarbą. Jau šiandien personalo sudėtingas išlaikymas ne pusmečiui ar metams priimanč darbuotoją į darbą, *bet ir išlaikant jį ilgalaikiam darbui įmonėje, įvardijamas kaip vienas rizikos faktorių.* Tai gali neigiamai įtakoti svarbių, neturinčių analogo darbų išmontuojant RBMK-1500 reaktoriaus įrangą ir patį reaktorių bei sutvarkant atliekas darbų savikainą ir terminus. Be to viena iš pagrindinių sąlygų Regulatoriaus išduodant eksploatacijos nutraukimo licenciją IAE – atitinkamų resursų, o kvalifikuoti ir patyrę darbuotojai vienas iš pagrindinių resursų, užtikrinimas.

Todėl primygtinai raginame tvirtinant VĮ IAE darbo užmokesčio fondą, numatyti lėšas darbuotojų bazinių atlyginimų minimalių ir maksimalių dydžių (įskaitant medianą) peržiūrėjimui ir

priemokos už darbo sąlygų nukirpimą adekvatų padidinimą ir nustatant ne mažiau kaip 855 (785+70=855) Eurų minimalų bazinį atlyginimą (siekiant išlaikyti patrauklaus ir atsakingo darbdavio – strateginės Lietuvos įmonės, bendrai finansuojamos iš EK ir siekiančios išlaikyti aukštą saugos lygį).

Įgyvendinant nuo š.m. liepos 1 d. Įmonės organizacinės struktūros pakeitimus, sparčiai padidėjo įmonėje dirbančių darbininkų ir specialistų kaita. Pagrindinė to priežastis – darbo užmokesčio nuvertėjimas ir nekonkurencingas lygis. Tai, savo ruožtu, jau artimiausiu metu gali neigiamai paveikti pagrindinių strateginių projektų vykdymą laiku ir saugiai. Todėl svarbu tvirtinant 2023 m. Įmonės darbo užmokesčio fondą daugiau dėmesio skirti visų kategorijų darbuotojų atlyginimo kėlimui.

Atsižvelgiant į įmonės išskeltus, dar neturinčių pasaulyje analogų tikslus, bei į tai kad ir po branduolinio kuro pašalinimo iš blokų, IAE išliko strateginių objektų tvarkančių ypač pavojingas (radiacines) atliekas, labai svarbu, kad kiekvienas įmonėje dirbantysis nesijaustų tarsi „priedu prie staklių“ ar rašomojo stalo, bet būtų motyvuotas kokybiškai ir efektyviai dirbti ilgai būtent IAE.

Tai, savo ruožtu, atitinka ir Lietuvos bei Europos Sąjungos įstojimo sutarties 4 priedo nuostatomis, kurios aiškia nustato IAE uždarymo kaip projekto ypatingą socialinę svarbą. Kalbant šioje plotmėje siaurai apie įmonės darbuotojus, darbo užmokesčio dydis, jo pastovus indeksavimo mechanizmas, yra svarbiausia motyvacinė priemonė išsaugant ir pritraukiant darbuotojus bei labiausiai atitinka įmonės savininko patvirtintų lūkesčių dėl patyrusio personalo išsaugojimo.

Jokiu būdu negalima leisti susidaryti situacijai, kuomet Lietuvai teks pačiai finansuoti šio objekto uždarymą, t.y. mūsų šalies gyventojų sumokamais mokesčiais. Tai gali atsitikti, jeigu IAE praras patyrusi personalą ir vykdomų projektų terminai nuslinks toli už 2038 metų. Staigus ir pigus patyrusio personalo pakeitimas Rangovų neįmanomas.

Taigi, Lietuva turėtų būti suinteresuota ir išsaugoti, ir auginti savo kompetencijas nuo pat žemiausios darbuotojų kategorijos, ir ateityje pasidalinti gerąja patirtimi šioje srityje su kitomis šalimis.

Rengiant paraišką siūlome atsižvelgti į VĮ IAE Nepriklausomos profsąjungos pateiktus pasiūlymus ir jų pagrindimus bei laiku transliuoti IAE darbuotojams informaciją apie planuojamus žingsnius, tuo didinant pasitikėjimą, motyvaciją ir personalo įsitraukimą į bendrą Lietuvai svarbių tikslų siekimą.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pirmininkė

Ilona Nekrošienė